

УДК 1:37

**МИСТЕЦТВО В ПОЗАНАВЧАЛЬНОМУ ЖИТТІ
СУЧАСНОГО СТУДЕНТСТВА**О.О. Чубарева, викладач, Національний педагогічний
університет ім. М.П. Драгоманова (Україна, Київ)

Аналізується місце та роль мистецтва в позанавчальному житті сучасного студентства; автор стверджує, що мистецтво пробуджує й розвиває творчий потенціал студента, що закладений в кожній особистості; воно дає можливість розкрити складові людської натури, творчого ставлення до дійсності, посилює насагу до життя у його найбільш характерних людських вимірах; мистецтво формує творчий потенціал особистості студента, розвиває його уяву, мислення, позитивне ставлення до творчості та праці; нинішні життєві реалії, на жаль, означені функції мистецтва нівелюють; саме тому надзвичайно важливо відслідковувати і досліджувати домінуючі ставлення студентської молоді до різних форм і проявів мистецтва, як класичних, так і сучасних; особливої актуальності набуває дослідження суперечностей та диспропорцій у відношенні молоді до справжнього мистецтва і його мас-культурних форм.

Ключові слова: людина, культура, мистецтво, освіта, виховання.

Загально визнано, що сучасне культурне поле знаходиться під значним тиском різних проявів масової культури, що здійснюють не здебільшого руйнаційний вплив на особистість, її культуротворчі структури, перетворюючи людину на споживача стандартизованих образів і стереотипів. Ця тенденція проникає в усі сфери суспільного життя. «Такі прояви глобалізації, як стандартизація освіти, інформації, розваг, серійність духовної продукції, її вульгаризація, породжують проблему становлення суб'єктності молоді людини, її здатності плекати й зберігати особистісну ідентичність під впливом уніфікуючих факторів» [1, с. 128]. Покликання вищої освіти, зокрема, полягає і в тому, щоб навчити молоду людину уважно ставитися до культурних об'єктів, що їй подаються з оточуючої, в основному інформаційної, реальності. Позанавчальна ж практика дозволяє відходити від автоматичного споживання стандартизованих образів і творчо ставитися до існуючих та новоутворюваних художніх образів, подій, об'єктів та інтерпретацій.

Суперечність сприйняття молоддю мистецьких творів сьогодні полягає ще й в тому, що середовище масової споживачької культури використовує всі можливі естетизаційні засоби для спокушення молоді своїми витворами й товарами. Інформаційні комплекси, що подаються в масовій і поп-культурі дуже естетизовано й в максимально сприйнятливій емоційно-психологічній формі, приймаються молодими людьми з особливою насолодою та захопленням. «Ситуація естетизації в сучасному світі досить неоднозначна в плані своїх соціокультурних проявів та

наслідків. На її ґрунті склалася реальна соціальна антиномія. З одного боку, краса проникає в усі сфери життя сучасної людини, а естетизація на фоні тотального змасовлення суспільства являє собою найпростіший та найприродніший спосіб ствердження людиною власної неповторності і в силу цього виявляється заманливою поведінковою стратегією. З іншого боку, включення естетичного начала в механізми функціонування масової культури створює іноді дивні соціальні ефекти, люди уникають краси, прагнуть її зруйнувати. Все змішується: за красу іноді видається щось зовсім інше, вона підмінюється сурогатами. Постає актуальним питання виправдання краси» [2, с. 3]. І саме в цьому аспекті, культурне середовище має виховати в студенті здатність раціонально та вибірково ставитися до справжніх та імітованих естетичних і культурних цінностей. Класичне і народне мистецтво, а також кращі прояви сучасного мистецтва допомагають виховувати в молоді високий смак на протигагу усередненим стандартам та орієнтирам масово-споживацької культури.

Від сучасної освітянської спільноти значною мірою залежить те, наскільки сформованим буде у наступного покоління українських інтелігентів і професіоналів високий рівень культурної добірливості та естетичного смаку. Поки що існує ярко виражена тенденція до зниження цих показників, в тому числі й у молодіжному середовищі. «В сучасній молодіжній культурі, що розвивається під сильним впливом глобалізації та інформатизації, можна спостерігати тенденцію до відмови від складної культурної інформації на користь простішої та легшої, такої, що носить поверховий та розважальний характер. В змісті сучасної молодіжної (теле-) культури домінує гедонізм, який виправдовує, романтизує та естетизує різноманітні прояви девіантної поведінки» [3, с. 117]. Досвід доводить, що окрема особистість здатна протистояти таким негативним тенденціям виключно завдяки високому рівню власної культурно-естетичної вихованості та освіченості. Поки ж в системі освіти не створені ефективні механізми естетичного виховання та позанавчальної мистецької практики, молодь залишається один на один з дуже агресивною та ефективно нав'язуваною масово-споживацькою культурою. «Ефект від творів масової культури проявляється у відчуженні молоді від культурного спадку минулих поколінь, у відмові від духовних цінностей та ідеалів на користь миттєвої наживи, нехай навіть шляхом порушення норм і законодавства. «Гламурне» «сяюче» з екранів телевізорів життя діє на молодь як наркотик, яким хочеться володіти як би там не було. Молодь, що, як відомо, відрізняється схильністю до емоційно-чуттєвого сприйняття оточуючої дійсності, періодично виникаючими афективними станами, нерідко стає на шлях заперечення моральних та юридичних норм заради досягнення життєвої мети, нав'язаної міфами і стереотипами масової культури» [4, с. 25]. Це має дійсно руйнівний ефект особливо в трансформаційному, перехідному суспільстві, яким є і сучасна Україна. В такому суспільстві немає сталих інструментів естетичної та культурної

соціалізації особистості, яка опиняється один на один з потужною шоу-індустрією масового споживацтва. Соціалізація молодого покоління двотисячних проходить не під впливом високих зразків культури (літератури, музики, театру і кіно), а під впливом не завжди кращих зразків масової культури. В такій ситуації позанавчальна мистецька практика і діяльність студентів стає не просто виховним засобом, а ще й інструментом відволікання молодих людей від принадливої та спокусливої сфери масової культури, що обіцяє безліч захопливих насолод, які набуваються через відмову від власної життєтворчої активності і суб'єктності. Враховуючи це, з філософсько-освітньої точки зору позанавчальна художня творчість студентів розглядається вже не просто як виховний засіб, а як інструмент світоглядного протистояння справжньої мистецько-естетичної творчості та всеохоплюючого естетизованого масового споживацтва (5).

Вадливою позанавчальна мистецька практика та художня самодіяльність є й на індивідуально-просвітницькому рівні. Особистісний культурно-естетичний саморозвиток дозволяє кожній молодій людині навчитися орієнтуватися в сучасному надскладному і до безкінечності різноманітному мистецькому ландшафті. Постмодерний світ характеризується саме тим, що вимагає від людини інтерпретаційного ставлення до будь-яких образів. Непідготовленій молодій людині важко здійснювати таке ставлення з позицій творчості, а не автоматизованого споживацтва. Молодій людині доволі важко орієнтуватися в сучасному постмодерному мистецтві, яке характеризується не тільки «конформізмом, демократичністю, діловим використанням минулого і антиутопічністю» [6, с. 7], але й «відсутністю правил та ідеалів, синтетичністю та синкретизмом, еклектизмом та мозаїчністю, іронією, ігровим стилем, естетизацією бридкого та побутового, стиранням меж між мистецтвом та реальним життям» [7, с. 141]. В такій складній поліфонії образів і смислів, асиметричних експлікацій та алюзій важко розібратися навіть високоосвіченим людям. Молодь же потрапляє в ситуацію, коли, не маючи досвіду і компетентності, вона зустрічається з безліччю мас-культурної продукції, яку не треба розуміти чи оцінювати, а необхідно лише споживати. Звісно, людина піде шляхом найменшого супротиву і порине в приємний світ естетизованих споживацьких образів, нехай навіть ціною втрати свого особистісно-творчого потенціалу. Культурно-естетичний простір університету може стати тим засобом, завдяки якому студентська молодь як майбутня національна інтелігенція зможе впорядкувати власні знання та переживання щодо сучасних мистецьких форм, а в подальшому свідомо, раціонально та творчо сприйматиме оточуючу дійсність, в тому числі й мистецьку.

Насправді, педагогічно організована неформальна мистецька освіта і виховання є чи не єдиним реально дієвим засобом протистояння тому агресивному медійному тиску, що чинить гранично естетизований простір

масової поп-культури на психіку та свідомість кожної молодої людини. Медіа-естетика масових стандартів перетворює особистість молодої людини на одномірний феномен, що здатний лише сприймати і споживати ті інформаційні імпульси, що надходять із зовнішнього середовища. «Естетизація медіапростору призводить до експансії в рамках віртуальної реальності культурних смислів сучасності. Принципи медіа естетики, що в багатьох своїх аспектах утворюють поліфонію теоретичних підходів та художніх практик спрямовані на одномірний вплив без зворотного зв'язку із реципієнтом, проте імітують актуалізацію самоздійснення в віртуальному просторі культури. Культурні смисли втрачають вираження через прекрасне, трагічне, героїчне, тощо та виражаються через видовишне, кліпове, фрагментарне і тим самим впливають на естетичні уявлення реципієнта. Реальність медіапростору закладає естетичний досвід суб'єкта в тих головних параметрах естетичного в яких цей розвиток має комерційну привабливість. Естетичне редукується до яскравого, приємного втішного. Віртуальна реальність перестає бути межею реального та уявного, оскільки, залишаючись віртуальною впливає на дійсність як в естетичному так і в ціннісно-смысловому вимірах» [8, с. 234 – 235]. Така імітована та симулякризована інформаційна дійсність змушує молодь пристосовуватися до самої себе, споживати себе і насолоджуватися собою без прагнень до творчості і самореалізації. У зв'язку з цим, середовище справжнього інтелекту і творчості, яким має бути кожен університет, несе відповідальність за створення альтернативних масовій культурі просторів, де молодь зможе повноцінно самореалізовуватись, збагачуючи власну аксіологічну палітру. Одним з таких просторів і має бути позанавчальна мистецька практика студентів.

Участь в художній самодіяльності, в педагогічно організованих заходах неформальної мистецької освіти, в позанавчальній художньо-творчій практиці дозволяє студентам не лише корисно і приємно провести дозвілля, але й виробити особистісні здатності свідомої та раціональної протидії негативним, руйнівним і суперечливим впливам зовнішнього мас-медійного середовища, породжуваного глобальною споживацькою культурою. «Суттєвою складовою процесу формування високої художньо-естетичної культури є розвиток критичного мислення як здатності сприймати та інтерпретувати художні твори, медійні повідомлення, висловлюючи особисте ставлення до них, аргументовано доводити та відстоювати власну думку. Це також включає вміння бачити художній твір чи соціальне явище у його багатоманітності та суперечності, розділяти авторську позицію та політичний контекст» [9, с. 261]. Таким чином, мистецтво в житті студентської молоді представлено в різних вимірах, які є достатньо суперечливими та різноспрямованими. Завдання культурного простору університету полягає в тому, щоб каналізувати творчу енергію молоді на сприйняття і творення високо-естетичних творів, об'єктів, образів. Другою частиною такого завдання є вироблення у молоді спроможності раціо-

нально і свідомо ставитися до естетизованих об'єктів масової культури, не сприймаючи їх за еталони Краси і Гармонії.

Окрім перелічених вище існують і інші проблеми та суперечності мистецького виховання студентів, що робить їх вирішення в сучасній позанавчальній практиці достатньо актуальним завданням. Вирішення такого завдання, з нашої точки зору, потребує цілісного і системного підходу, який включав би як філософсько-освітні концептуальні дослідження, так і реальне втілення педагогічно-виховних теорій в практиці роботи вищих навчальних закладів. «Сьогодні є всі підстави стверджувати що в системі вищої освіти України оформилось серйозне протиріччя між потребою суспільства у фахівцях, які поєднують у собі професійні якості з активною життєвою позицією, і недостатньою теоретичною й технологічною розробленістю цієї проблеми в педагогічній науці. Виходом із ситуації є організація виховного процесу максимально наближеного до дійсності, коли студент у процесі активної участі в різноманітних формах виховної роботи здобуває особистий суб'єктний досвід суспільно корисної діяльності. Таким чином, виховний процес набуває нового статусу, піднімаючись до смислоутворюючого рівня формування особистості в системі вищої освіти» [10, с. 266]. В такому виховному процесі, безумовно особливе місце має займати позанавчальна практика, в тому числі орієнтована на досягнення тих чи інших форм і проявів мистецтва, а також на художню самодіяльність як невід'ємну частину неформальної мистецької освіти. При цьому, для вирішення багатьох суперечностей університетського виховного процесу необхідно щоб така позанавчальна практика, навіть набуваючи мистецько-художніх форм, все ж таки була орієнтованою ще й на формування високих професійно-особистісних компетенцій майбутніх спеціалістів.

Для педагогів-практиків очевидним є той факт, що найефективніші виховні впливи здійснюються не завдяки навчально-методичним засобам, а у виховному просторі позанавчальної діяльності молодих людей. Естетичне виховання не є виключенням. Естетичні стандарти масової культури тому й сприймаються охоче, що подаються в ігровій, розважальній, відпочинковій формі. Естетичне виховання студентів вищого навчального закладу також має застосовувати всю повноту засобів впливу на формування і розвиток особистості і духовності молодих людей. «Естетичне виховання як виховання засобами мистецтва, так і засобами дійсності повинно стати органічною частиною будь-якого виду виховання. Завданням естетичного виховання є не тільки розширення художнього сприймання, списку прочитаних книг, почутих музичних творів, а й організація людських почуттів, духовного росту особистості, регуляція і корекція поведінки» [11, с. 231]. Саме на такі орієнтири має бути спрямована позанавчальна виховна практика, якщо вона ставить собі за мету реальне вирішення проблем і суперечностей мистецького виховання вітчизняних студентів. При організації простору такої практичної

самореалізації студентів важливо пам'ятати про один з ключових естетично-виховних принципів – інклюзивність. «Естетичне виховання проникає в усі сфери життя, воно забезпечується всіма ланками виховання і використовує багатство і різноманітність його засобів» [12, с. 17]. Врахування такого принципу при розбудові культурно-освітнього та естетично-виховного простору університету дозволяє уникнути багатьох проблем і суперечностей в мистецькому вихованні сучасної студентської молоді. Сучасна ж позанавчальна практика в різних формах і проявах дозволяє інтегрувати естетизуючий елемент буквально у всі сфери студентського життя. Якщо ж в процесі такої естетизації важливе місце будуть посідати високі форми і твори мистецтва, то процес насичення аксіологічної палітри сучасного студентства цінностями краси і гармонії більш успішним і плідним.

В сучасних українських університетах існує складна проблема саме урізноманітнення і диверсифікації форм реалізації позанавчальної мистецько-художньої практики для молоді. Десь не вистачає ресурсів, десь компетентних керівників студентською самодіяльністю, десь банального бажання створювати для молоді повноцінні умови для творчої самореалізації. В цьому плані, з нашої точки зору, корисним буде вибіркове використання досвіду функціонування університетів в розвинених країнах світу, що являються справжніми світовими лідерами в освітній галузі (див. 13). В розвинених країнах в системі вищої освіти традиційно активно використовуються найрізноманітніші засоби і технології мистецького виховання та навчання. Наприклад, «сучасна вища освіта США характеризується зверненням до мистецтва як до могутнього фактора особистісного розвитку та якісної характеристики соціокультурного життя. Адже мистецтво є однією з найдоступніших форм засвоєння знань, оскільки воно сприймається у певній формі прояву життя, сприяючи при цьому організації міжособистісної взаємодії на основі розвитку критичного та креативного мислення студентів. Інтеграція мистецтва в навчально-виховний процес вищої школи США успішно сприяє реалізації творчого потенціалу студентів, що загалом обумовлює розвиток у них гуманітарної культури» [14, с. 375 – 376, 381]. Нашій освітянській спільноті поки що тільки належить усвідомити та зрозуміти наріжну важливість та необхідність всебічного мистецького виховання студентської молоді. На жаль, після десятиліть розвитку в тоталітарно-авторитарних умовах вітчизняна освіта втратила багато естетично-виховних можливостей формування творчих особистостей, а не лише технічно-орієнтованих спеціалістів. Сьогодні ж перед освітою постає завдання підготувати не просто фахівця, але компетентісно-ініціативного, інноваційно-творчого, креативно-орієнтованого спеціаліста, здатного всебічно проявляти власну культурну вихованість і прагнення до самореалізації.

Таким чином, сьогодні перед українською системою вищої освіти гостро постала проблема урізноманітнення форм і методів, в тому числі

позанавчальних, естетичного і мистецького виховання студентської молоді з метою формування та збагачення її аксіологічної палітри та професійно-особистісних творчо-інноваційних компетентностей. Для виконання такого завдання необхідно розробити і ефективно використовувати низку напрямів естетичного виховання майбутніх спеціалістів методами позанавчальної практики. «Процес формування естетичної компетентності майбутнього спеціаліста у позанавчальний час можна здійснювати за такими напрямками, як світоглядно-філософський (створення умов для формування ієрархії естетичних та духовних цінностей, ідеалів, естетичної культури, смаку, переконань для того, аби студенти відчули себе частиною нації, долучилися до національної культури та творили її самі); суспільно-гуманістичний (пробудження інтересу до суспільного життя, розвиток ініціативи, самостійності, творчості, вміння організувати роботу інших, участь у колективних творчих справах, формування потреби бути активним учасником громадського життя); культурологічний (проведення культурно-освітньої роботи, пропаганда кращих зразків національної культури, забезпечення умов для розвитку творчих здібностей студентів); етнографічно-краєзнавчий (формування інтересу до рідного краю, традицій, обрядів, звичаїв, виховання свідомих патріотів, які шанобливо ставитимуться до духовних та матеріальних цінностей свого народу; проведення екскурсій до краєзнавчих музеїв; обладнання краєзнавчих куточків, кімнат народного побуту в навчальних закладах; створення творчих майстерень з метою відродження традиційних для регіону художніх промислів та ремесел; організація молодіжних об'єднань клубного типу; підготовка тематичних днів, театралізованих свят, обрядів, ритуалів, конкурсів, ігор-змагань; відзначення народних свят, практиками вивчення народних легенд, пісень, танців тощо» [5, с. 210]. Отже, сьогодні існує значна кількість формальних проявів позанавчальної діяльності, в рамках яких студентська молодь може піддаватися позитивному та ефективному естетично-виховному впливу. Тепер актуальним постає завдання підготовки висококваліфікованих науково-педагогічних та організаційних кадрів, здатних забезпечити повноцінне використання перелічених вище напрямів позанавчальної естетико-виховної практики з метою розвитку смислонаповненої та особистісно-гуманістично орієнтованої аксіологічної палітри сучасного українського студентства.

В цьому аспекті особливий наголос хочеться зробити на такій формі організації позанавчальної естетико-виховної та художньо-творчої діяльності студентської молоді, як клубні об'єднання. Студентський клуб має значний виховний потенціал, адже, з одного боку, дозволяє молодим людям у високому ступені проявити власне прагнення і потребу у свободі, у вільній самореалізації. А з іншого – така самореалізація відбувається в колективі однодумців, що підвищує комунікативно-особистісні характеристики кожної молодої людини. Клубна робота у вищій школі являє собою явище, здатне вирішувати комплекс складних соціально-культурних

проблем студентської молоді. «Студентські клуби є громадськими об'єднаннями, які організують культурне дозвілля студентів одного чи кількох ВНЗ, сприяють розширенню їхнього кругозору, розвитку творчих здібностей як за обраною спеціальністю, так і в різних видах мистецтва, спорту. Клуб студентський об'єднує, як правило, кілька гуртків, секцій чи колективів – спортивні, туристські, музичні...» [15, с. 166]. Такі об'єднання виконують цілу низку завдань щодо естетичного виховання молоді. Знаходячись в колективі однодумців, молоді люди отримують можливість вийти із замкнутого кола масової споживацької культури, проявити власну творчість, спостерігаючи її значення і важливість для оточуючих. «Студентський клуб розглядають як багатофункціональне об'єднання, або заклад культури, головним завданням якого є забезпечення потреб студентської молоді у змістовному дозвіллі, сприяння реалізації спільних інтересів та творчих можливостей особистості у колективних формах культурно-дозвілдової діяльності» [16, с. 235]. Таким чином, організація студентських клубів за інтересами, їх забезпечення з боку університету є важливим і дієвим проявом підвищення значущості позанавчальної практики в повсякденній життєдіяльності студентів. Особливо актуально цей вид організації позанавчальної активності молоді виглядає в контексті проблематики формування і розвитку аксіологічної палітри сучасного студентства.

Яка б форма естетичного, художнього, мистецького виховання не використовувалася в рамках позанавчальної організаційно-активницької роботи зі студентами, важливо повноцінно використовувати той навчально-виховний потенціал, який вона в собі несе. В цьому аспекті, важливо, щоб штат університетів був укомплектований компетентними спеціалістами по організації позанавчальної творчої діяльності молоді. «Цінність різних форм позанавчальної педагогічно-мистецької діяльності полягає в тому, що вони дозволяють водночас і виховувати майбутніх спеціалістів, і розвивати їх професійні вміння та навички, і збагачувати їхній культурний досвід, й сприяти становленню їхньої національно-культурної ідентичності в єдності з формуванням професійно-творчої свідомості» [17, с. 43]. Вирішення будь-яких проблем і суперечностей мистецького виховання студентів полягає саме в тому, щоб максимально урізноманітнити цю сферу, зробити її цікавою кожному студенту, такою, щоб кожна молода людина знайшла в ній справу до душі, орієнтовану на якнайповніший прояв її внутрішніх, духовних, творчих прагнень і бажань.

Таке середовище буде максимально сприяти дійсно творчому та духовно-гуманістичному розвитку особистості кожної молодої людини. В той же час, важливо повноцінно використати виховний потенціал самостійної самоврядної діяльності студентської молоді. Студентство є одним з найсвідоміших та найвідповідальніших прошарків нашого суспільства, що особливо яскраво може проявитися саме в різних формах позанавчальної активності. «Позанавчальна діяльність студентів через самоврядування, фізкультурно-оздоровчу діяльність, самодіяльну твор-

чість, художньо-видовищні заходи, волонтерську громадську допомогу та інші види діяльності на основі вільного їх вибору як на внутрішньому рівні навчального закладу, так і на зовнішньому у мікросоціумі має спрямовуватися на розвиток позитивного ставлення студента до себе як активного та відповідального соціального суб'єкта та інших людей» [10, с. 269]. Таким чином, естетичне виховання, що здійснюється активно-самоврядними діями самих студентів, несе в собі не тільки потенціал формування особистісно-духовних параметрів індивідуальності кожної молодої людини, але й високий рівень громадянської освіти і просвітництва, що особливо актуально в нашому суспільстві, яке сьогодні переживає значну кількість зламних історично-соціальних трансформацій.

Література

1. Золотарева Ю.И. Социализация молодежи в условиях глобализации / Ю.И. Золотарева // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. Мистецтвознавство. Архітектура. – 2011. – № 7. – С. 125 – 128.
2. Шатунова Т.М. Социальный смысл онтологии эстетического. Автореферат диссертации на соискание ученой степени доктора философских наук. Специальность: 09.00.11 – социальная философия / Татьяна Шатунова. – Казань, 2008. – 47 с.
3. Пшишок А.А. Молодежная культура в информационном обществе (девиантологический анализ) / Адам Пшишок // Теория и практика общественного развития. – 2011. – № 1. – С. 117 – 120.
4. Кубякин Е.О. Особенности воздействия массовой культуры на социализацию российской молодежи / Евгений Кубякин // Общество: философия, история, культура. – 2011. – № 1 – 2. – С. 24 – 27.
5. Менегетти А. ОнтоАрт. Ин-се искусства / Антонио Менегетти. – М.: БФ «Онтопсихология», 2010. – 286 с.
6. Брайнин-Пассек В. О постмодернизме, кризисе восприятия и новой классике / В. Брайнин-Пассек // Новый мир искусства. – 2002. – № 5 (28). – С. 7 – 9.
7. Соломаха С. Потенціал сучасних педагогічних технологій у розвитку художньо-естетичного світогляду викладачів мистецьких дисциплін / Світлана Соломаха // Проблеми підготовки сучасного вчителя: Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. – Умань: ФОП Жовтий О.О., 2013 – Випуск 8. – Частина 1. – С. 153 – 159.
8. Покулита І.К. Культурні смисли медіапростору – естетичний та аксіологічний аспекти / І.К. Покулита // Гілея: науковий вісник: збірник наукових праць. – К.: «Видавництво «Гілея», 2014. – Випуск 91 (12). – С. 231 – 236.
9. Язловецька О.В. Соціалізація та виховання студентської молоді у ВНЗ / Оксана Язловецька // Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. –

Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2012. – Випуск 107-2. – С. 260 – 270.

10. Шевчук І. Дозвіллева діяльність студентства як простір їх соціалізації / Ірина Шевчук // Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. – 2009. – Випуск 25, частина 2. – С. 326 – 331.

11. Добровольська О. Комплексність як умова ефективності естетичного виховання та самовиховання особистості / О. Добровольська // Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць. – К.: ВІР УАН, 2013. – Випуск 77 (№ 10). – С. 231 – 234.

12. Ігнат'єва О.Л. Комплексний підхід до естетичного виховання студентської молоді на сучасному етапі / О.Л. Ігнат'єва // Проблеми сучасної педагогічної освіти: педагогіка і психологія. – 2006. – Випуск 11, частина 2. – С. 17 – 21.

13. Федоренко С. Роль мистецтва у формуванні гуманітарної культури студентів вищих навчальних закладів США / Світлана Федоренко // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. – Умань: ФОП Жовтий О.О., 2014. – Частина 2. – С. 375 – 381.

14. Тадля О.М. Студентський клуб як колективна форма організації культурно-дозвілєвої діяльності / О.М. Тадля // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку: наукові записки. – Рівне, 2013. – Випуск 19, том II. – С. 234 – 239.

15. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник / С.У. Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – 374 с.

16. Сулаєва Н.В. Неформальна мистецька освіта студентів вищих педагогічних закладів України / Н.В. Сулаєва // педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2013. – № 7 (33). – С. 394 – 405.

17. Красовська О.О. Методичні засади впровадження інноваційних технологій у фаховій підготовці майбутніх учителів початкової школи в галузі мистецької освіти / О.О. Красовська // Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ. Збірник наукових праць. – Рівне: РВЦ МЕРУ ім. акад. С. Дем'янчука, 2013. – Випуск 1 (9). – С. 37 – 46.

ИСКУССТВО ВО ВНЕУЧЕБНОЙ ЖИЗНИ СОВРЕМЕННОГО СТУДЕНЧЕСТВА

О.А. Чубарева

Анализируется место и роль искусства во внеучебной жизни современного студенчества; автор утверждает, что искусство пробуждает и развивает творческий потенциал студента, который заложен в каждой личности; оно дает возможность раскрыть составляющие человеческой природы, творческого отношения к действительности, усиливает вдохновение к жизни в его наиболее характерных человеческих измерениях; искусство формирует

творческий потенциал личности студента, развивает его воображение, мышление, позитивное отношение к творчеству и труда; нынешние жизненные реалии, к сожалению, указанные функции искусства нивелируют; именно поэтому чрезвычайно важно отслеживать и исследовать доминантные отношения студенческой молодежи к различным формам и проявлениям искусства, как классических, так и современных; особую актуальность приобретает исследование противоречий и диспропорций в отношении молодежи к настоящему искусству и его масс-культурных форм.

Ключевые слова: человек, культура, искусство, образование, воспитание.

ART IN MODERN LIFE BEYOND SCHOOL STUDENTS

O.A. Chubareva

Analyze the place and role of art in contemporary life beyond school students; the author argues that art awakens and develops the creativity of the student who is laid in each individual; it makes it possible to reveal the components of human nature, creative approach to reality, increases enthusiasm for life in its most characteristic human dimensions; art forms of student creativity, develop his imagination, thinking, positive attitude to creativity and work; current realities of life, unfortunately, expressed by leveling the art; It's very important to monitor and investigate the dominant attitude of students to various forms and manifestations of art, both classic and modern; of particular urgency is the study of contradictions and disparities in respect of young people to this art and its mass cultural forms.

Keywords: people, culture, art, education, education.